

Pristopi pri uvajanju sodobnih tehnologij s poudarkom na strojni sečnji

Gozdarski študijski dnevi 2011
13. 4. 2011

Jurij Beguš
ZGS, Centralna enota
Oddelek za gozdno tehniko

O čem bomo govorili?

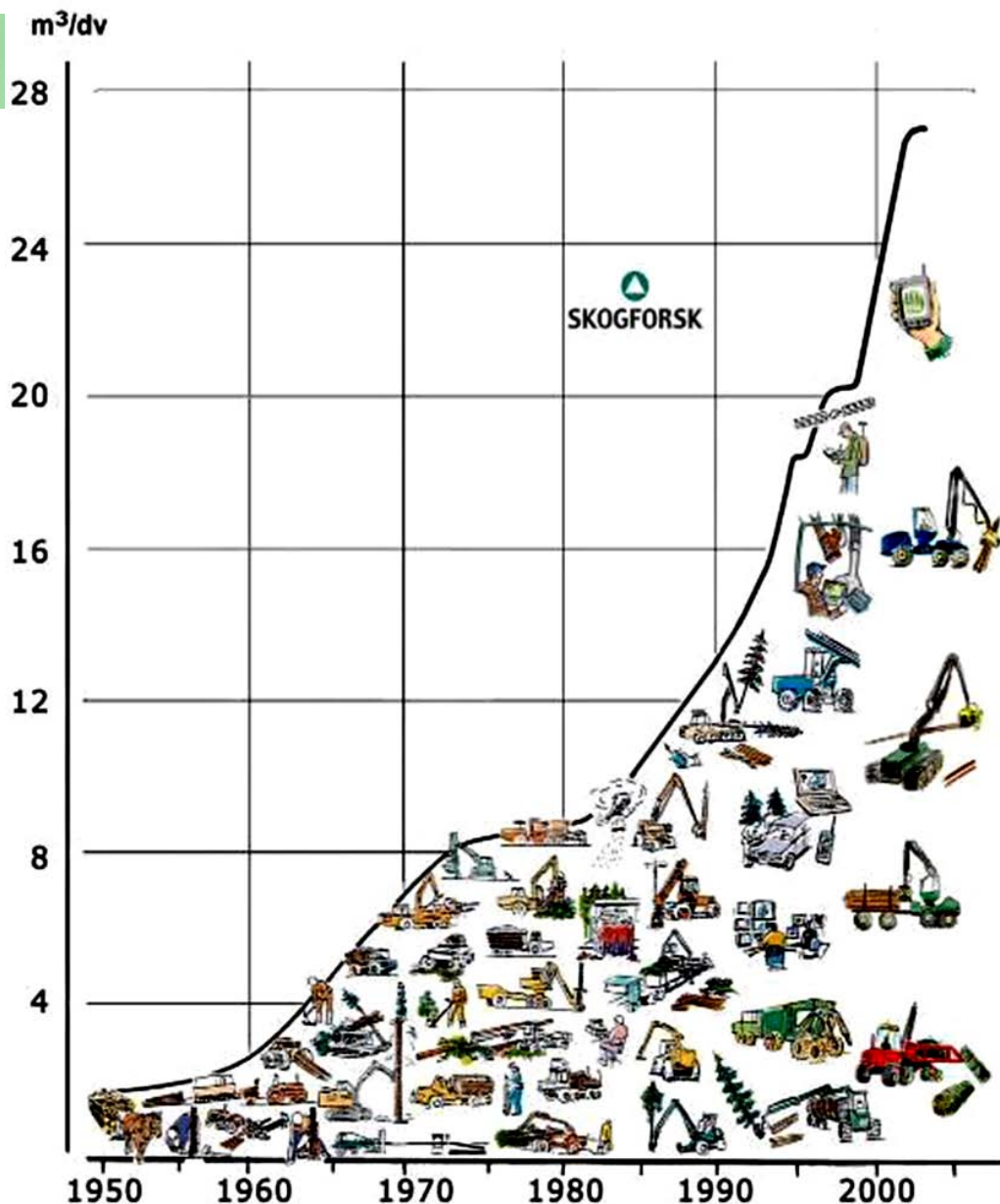
- Smo v času večjih tehnoloških sprememb
  - Strojna sečnja
  - Traktorske prikolice
- Dve možnosti
  - Čakati ali stopiti problemu nasproti
- Prikazati, kakšne korake smo v Sloveniji pri tem ubrali
- Pokazati, da se odnos tega do vprašanja spreminja

Kaj upoštevati/razumeti v gozdni proizvodnji?

- Varovanje okolja oz. funkcije gozdov
- Splošni cilji (klimatske spremembe, voda, biodiverziteteta, biomasa)
- Vedno večje potrebe po rabi lesa - energija, akumulacija CO₂ ...
  - Varnost in zdravje pri delu (humanizacija)
  - Pomanjkanje delovne sile
  - Ekonomiko gozdne proizvodnje
- Poglede raznih javnosti na dela v gozdu
  - Družba zahteva les, vendar ima težave s sečnjo na lastnem pragu

Uvajanje novega

- Uvajanje novosti vedno stresno
  - Polno nejasnosti
  - Strah pred možnimi posledicami
  - Poseganje v utečeni ritem
- Večji preobrati
  - Ročna žaga – motorna žaga
  - Animalno spravilo – traktor
  - Sodobne tehnologije
    - Večji učinki
    - Humanizacija dela
    - Okolje

Dosedanji koraki pri uvajanju sodobnih tehnologij

Zakaj delavnice?

- Povezati deležnike okoli skupnega vprašanja
- Dobiti konsenz strokovnih javnosti
  - Teoretična obravnava vprašanj uvajanja SS v luči različnih situacij
  - Priprava in prikaz terenskih razmer
- Preseganje neracionalnih in čustvenih reakcij
- Struktura
  - Kabinetni del – teorija
  - Praktični prikaz na terenu
  - Participacija
- Razen prve organizirane skupno, sodelovanje

Pregled delavnic

Leto	Območje	Naslov	Udel.	Ref.	Teren	Del.
2002	Nazarje	Uvajanje strojne sečnje v Sloveniji	50	2	5	1
2003	Bled	Možnosti strojne sečnje	103	8	3	
2004	Postojna	Strojna sečnja debelega drevja	96	6	3	
2005	Kočevje, Novo mesto	Strojna sečnja pri sanaciji podlubnikov in strojna sečnja listavcev	112	9	8	
2010	Murska Sobota, Maribor	Pogledi na rabo sodobnih tehnologij strojne sečnje	153	8	9	1
Sk.			514	33	28	2

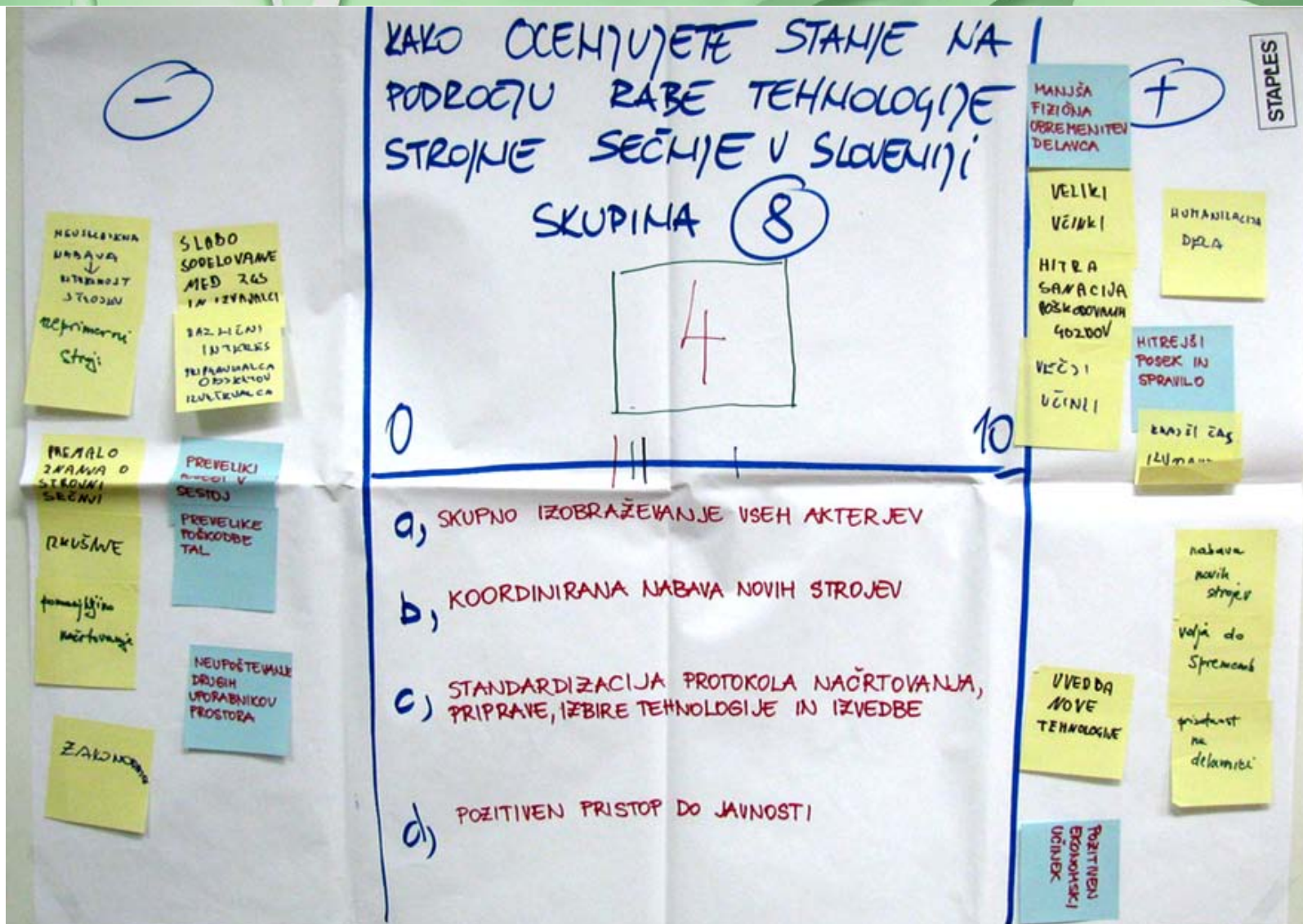
Uporaba participacijskih metod

- Z metodami participacije dobiti mnenje vseh udeležencev
  - Nazarje 2002
  - Murska Sobota, Maribor 2010
- Uporaba primernih metod
  - H - diagram
- Primerjava rezultatov
  - Razvoj odnosa do problematike

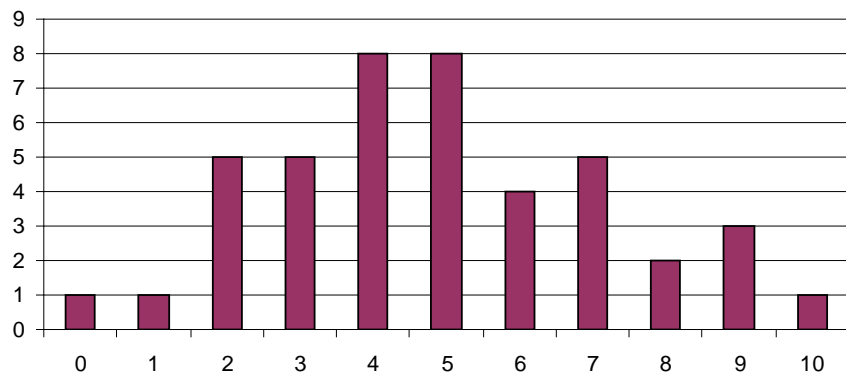

H - diagram

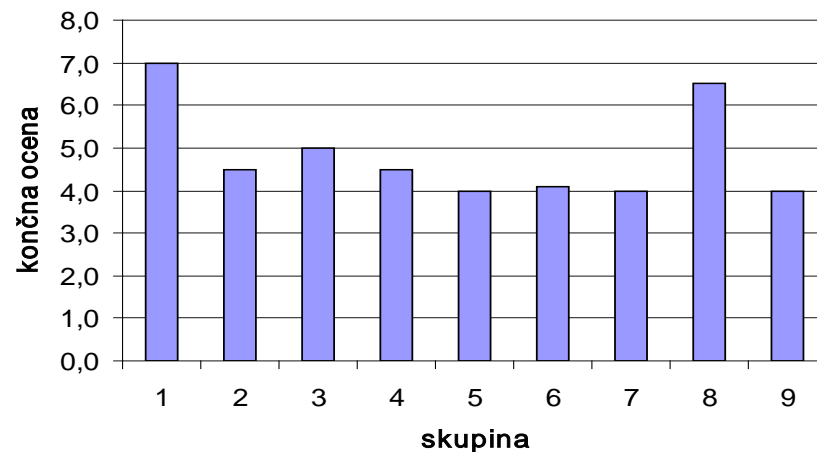
»Uvajanje strojne sečnje v Sloveniji?« NA 2002

Nazarje - individualne ocene

Zakaj ne 10?

- Odklon od sonaravnosti
- Škode
- Premalo ustreznih površin v SLO
- Zahtevna organizacija dela
- Pomanjkanje kadra

Zakaj ne 0?

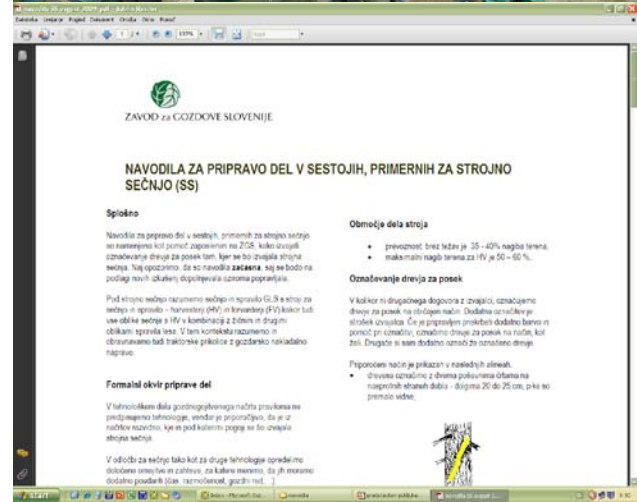
- Humanizacija dela, varnost
- Nižji stroški, večja storilnost
- Tehnološki razvoj
- Primerno za ujme

Predlogi Nazarje 2002

- Kategorizacija gozdov
- Določitev strokovnih kriterijev
- Primerna izbira stroja
- Izobraževanje
- Sprememba zakonodaje
- Prilagoditev gojitvenega koncepta
- Ustrezna tehnika dela

Kaj je bilo narejenega

Karta možnosti izvedbe SS
Začasna navodila za delo ZGS
Sprememba zakonodaje
Kodeks varnega dela
Izobraževanje stroke in javnosti
Novinarske konference in okrogle mize
Sodelovanje z institucijami in podjetji
Strategija, navodila za komuniciranje z mediji
Vodila dobre prakse

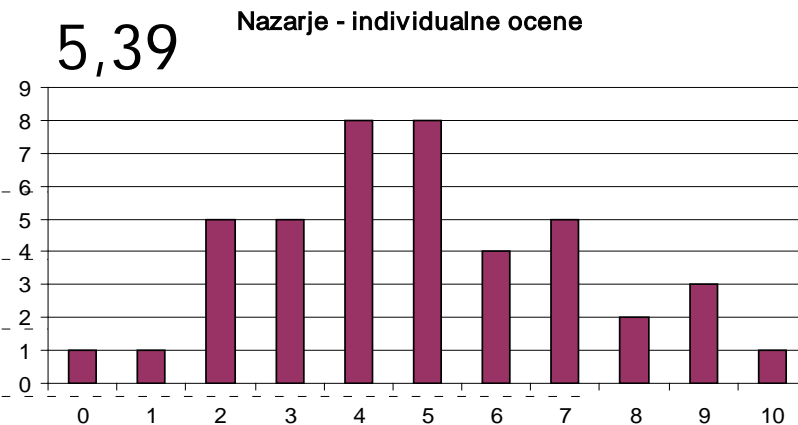
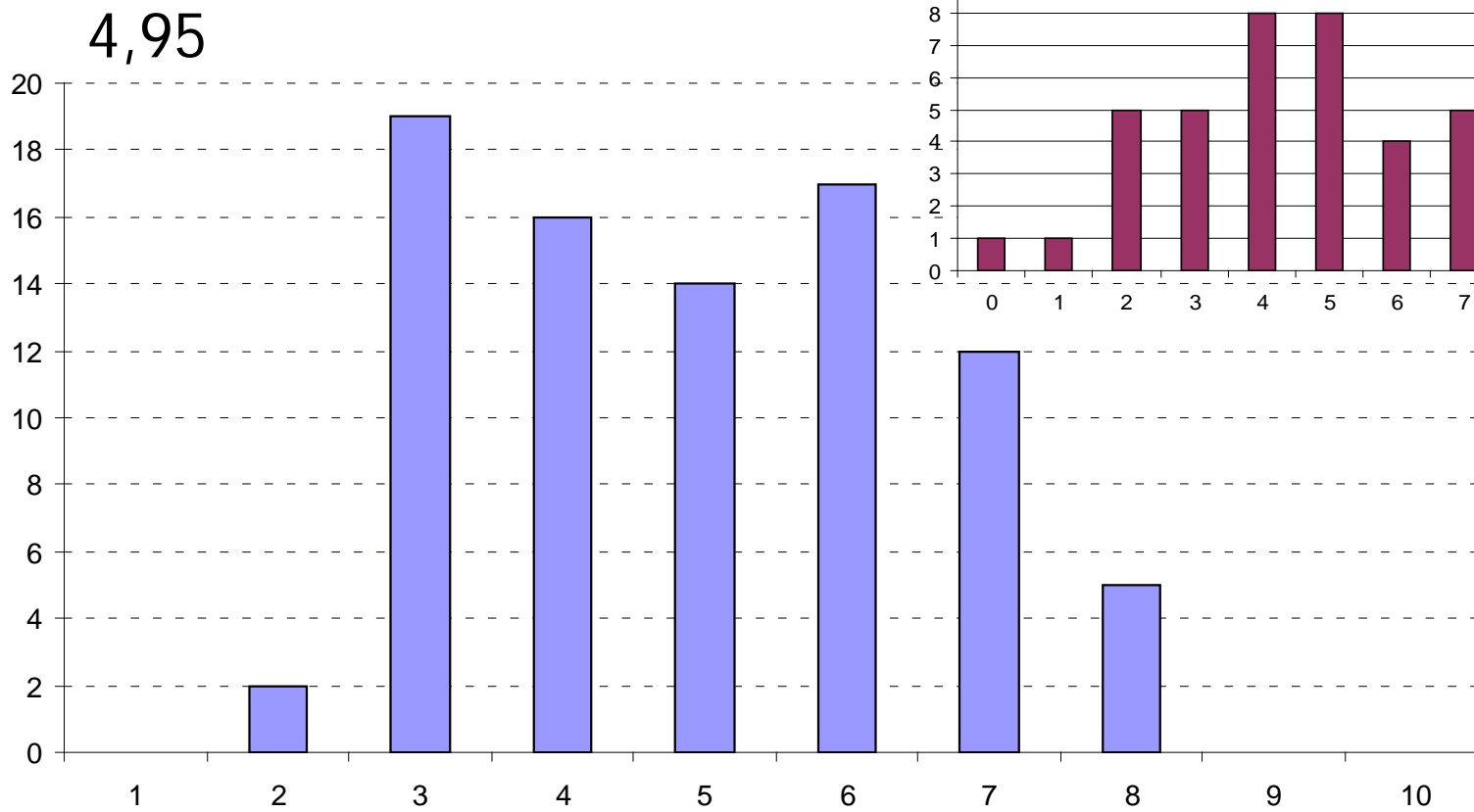

Delavnica MS, MB 2010

- Problematika SV dela Slovenije
  - Izbira drevja za posek (redčenja)
  - Problem poškodbe tal
- **»Dosedanja raba strojne sečnje v Sloveniji«**
- Ocena udeležencev rezultat dobrih in slabih izkušenj

Individualne ocene

Kaj je slabo – zakaj ne 10?

mnenje	število	%
premalo izkušenj, znanja, usposobljenosti	39	17
poškodbe (tla, sestoj, prometnice)	28	12
pomanjkanje kriterijev, strokovnih podlag...	28	12
neprimerna mehanizacija	26	11
slaba komunikacija v gozdarstvu	17	8
priprava delovišča, omejitve		
preveliki posegi		
javnost		
227 / 111 različnih odgovorov		

Zakaj ne 10?

- Odklon od sonaravnosti
- Škode
- Premalo ustreznih površin v SLO
- Zahtevna organizacija dela
- Pomanjkanje kadra

Kaj je dobro – zakaj ne 0?

mnenje	število	%
humano, bolj varno delo	55	27
učinki, ekonomika, vrednotenje lesa	52	26
napredek, razvoj stroke	22	11
hitra izvedba, sanacije	19	9
možnost izvedbe neizvedenega	8	4
komunikacija med deležniki		
malo poškodb		
202 / 78 različnih odgovorov		

Zakaj ne 0?

- Humanizacija dela, varnost
- Nižji stroški, večja storilnost
- Tehnološki razvoj
- Primerno za ujme

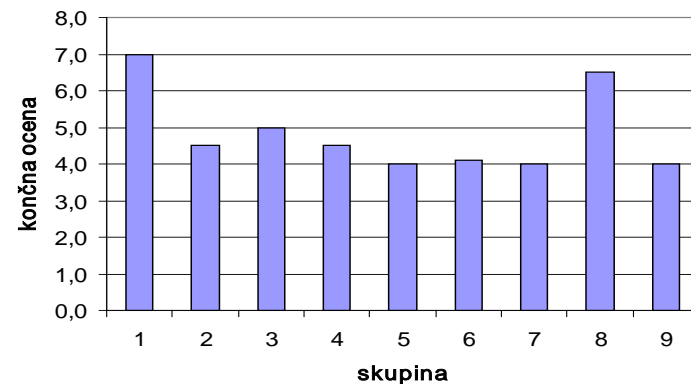
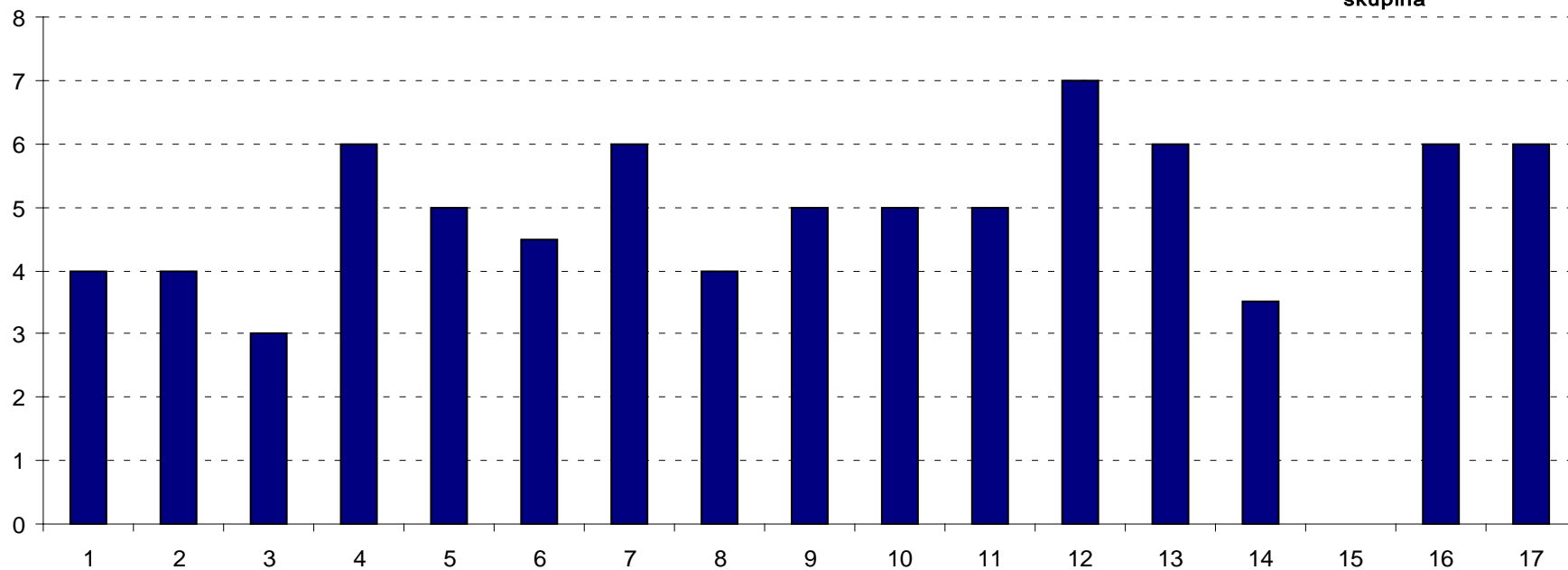

Ocene skupin

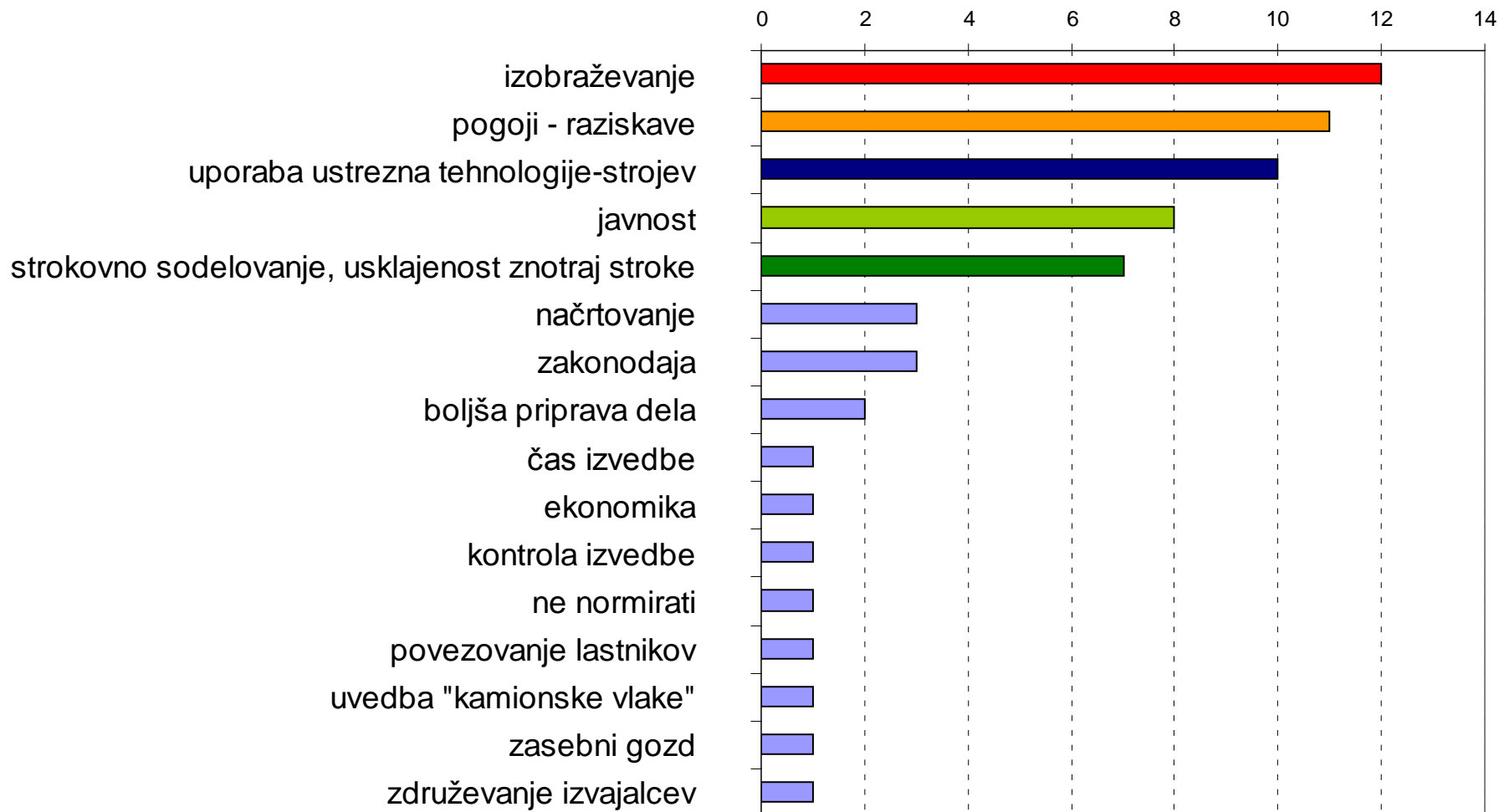
5,11

ocene skupin MS,MB

4,83

Razvrstitev predlogov

Najpomembnejši predlogi

Skupina 1

- Sodelovanje znotraj stroke
- Skupna priprava delovišč
- Določiti pogoje dopustnosti
- Organizacija formalnega izobraževanja za strojnike (gozd)
- Izobraževanje stroke in javnosti...
- Pridobivanje in izmenjava praktičnih izkušenj
- Uporaba ustreznih strojev glede sestojnih in tehnoloških razmer
- Standardizacija protokola načrtovanja, priprave, izbire tehnologije in izvedbe del

- Prilagajanje časa izvedbe del na vreme in razmere
- Izvedbeno načrtovanje
- Ustvariti pogoje za SS v zasebnih gozdovih

Skupina 2

- Komuniciranje z javnostmi
- Opredeljevanje potrebne opreme
- Kategorizacija gozdov
- Določitev strokovnih kriterijev
- Dobra primeri
- Primerna izbira stroja
- Izobraževanje
- Sprememba zakonodaje
- Povezovanje izvajanja
- Prilagoditev gojitvenega koncepta
- Ustrezna tehnika dela

Primerjava

- Ali smo 8 let nazaj na problem gledali drugače?
  - Ocene danes nekoliko višje
  - Negativna mnenja drugačna, rezultat izkušenj
  - Blizu so si mnenja o pozitivnih učinkih
  - Predlogi za izboljšavo
    - Več stičnih točk (izobraževanje, primernost strojev,...)
    - Konkretni, so rezultat potreb (določitev kriterijev dopustnosti,...)
    - Poudarek na sodelovanju stroke

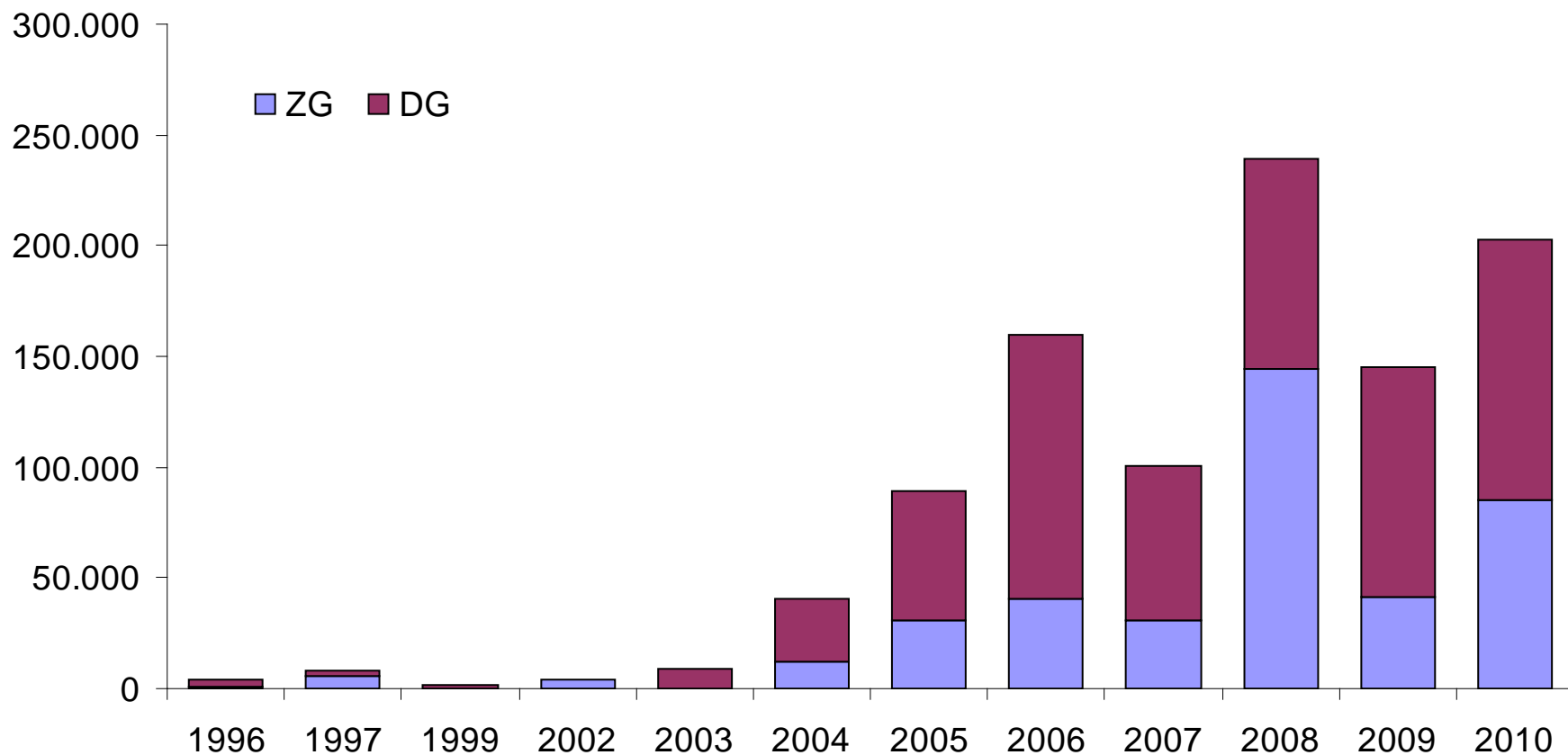

Kje smo v Sloveniji danes?

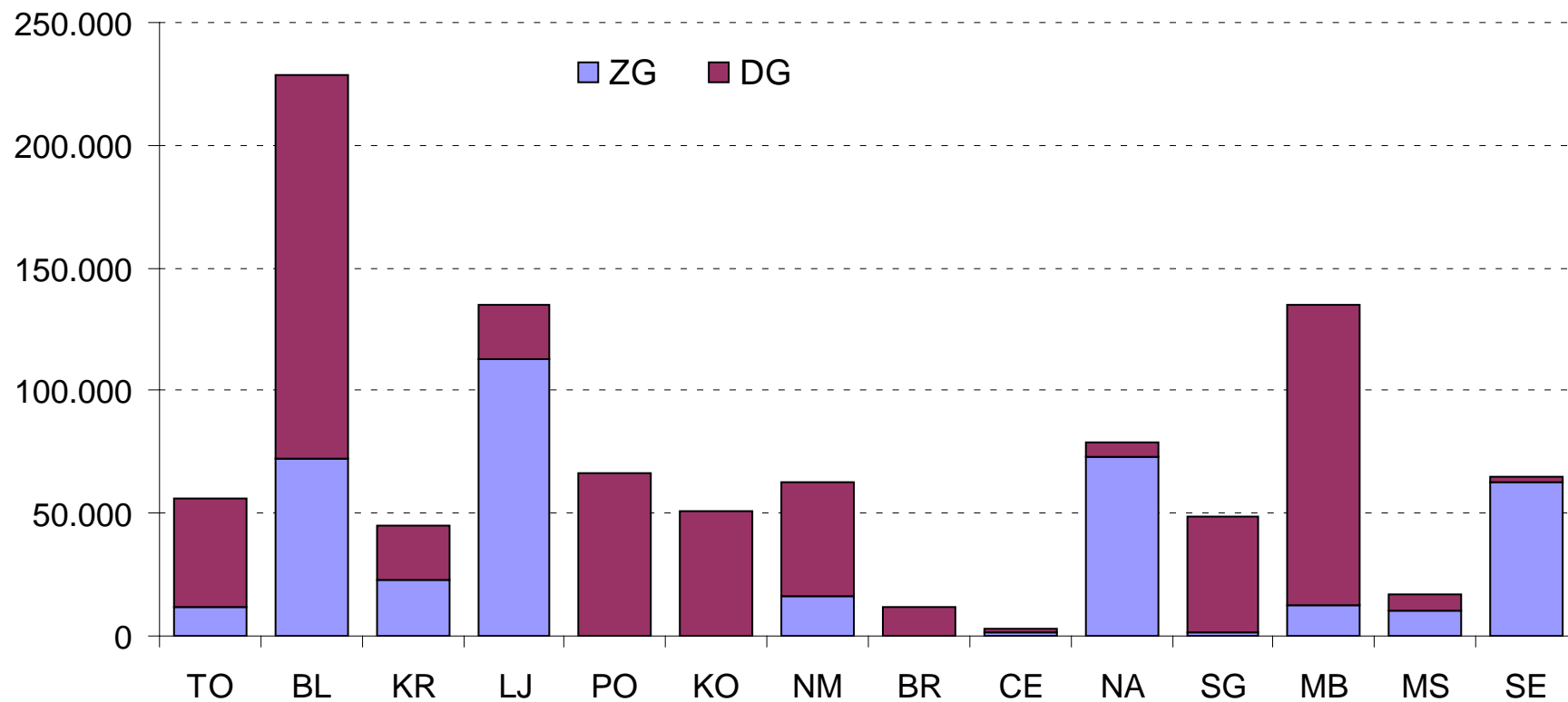

Posek s SS do leta 2010

od leta 1996 posekano 1.004.000 m³ lesa

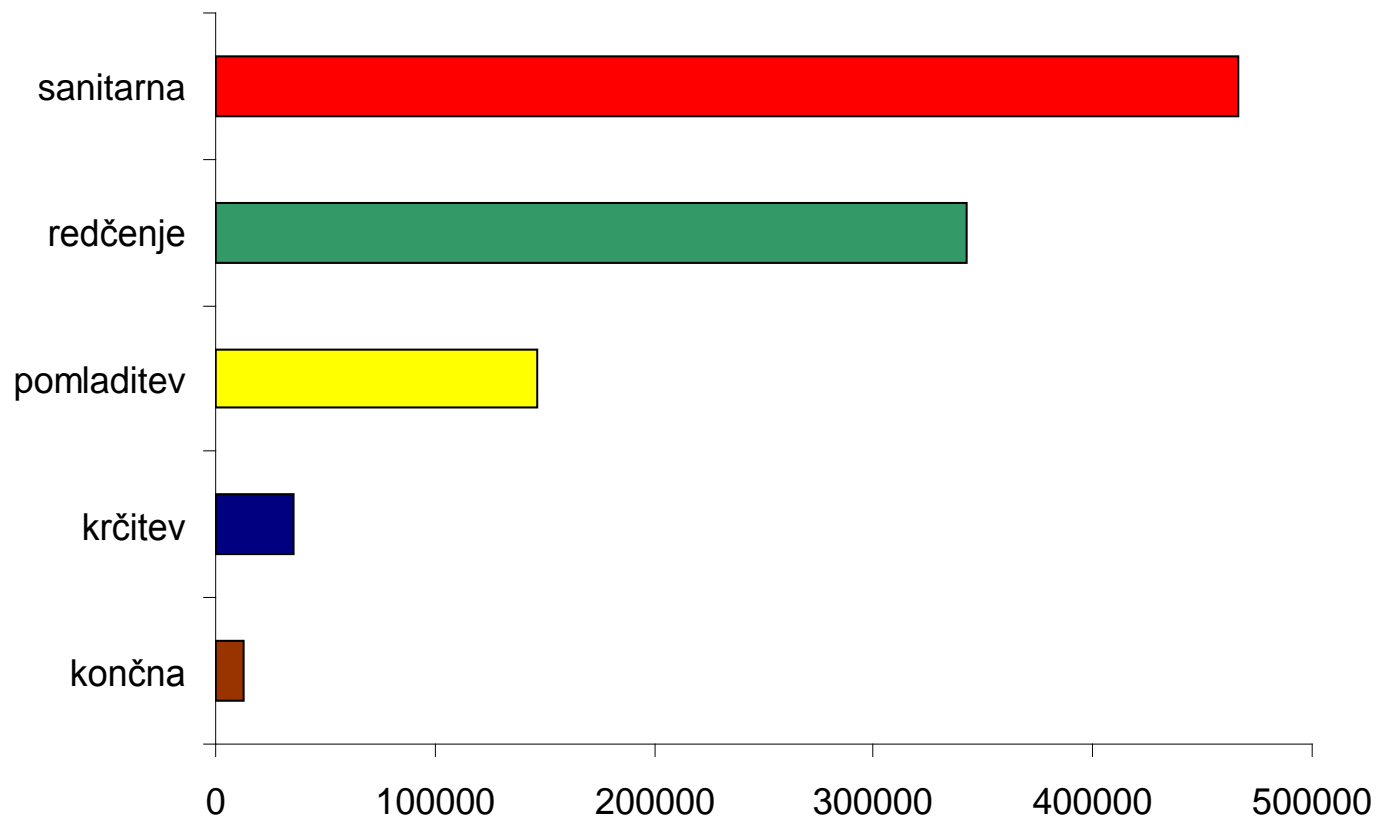

Posek SS po OE

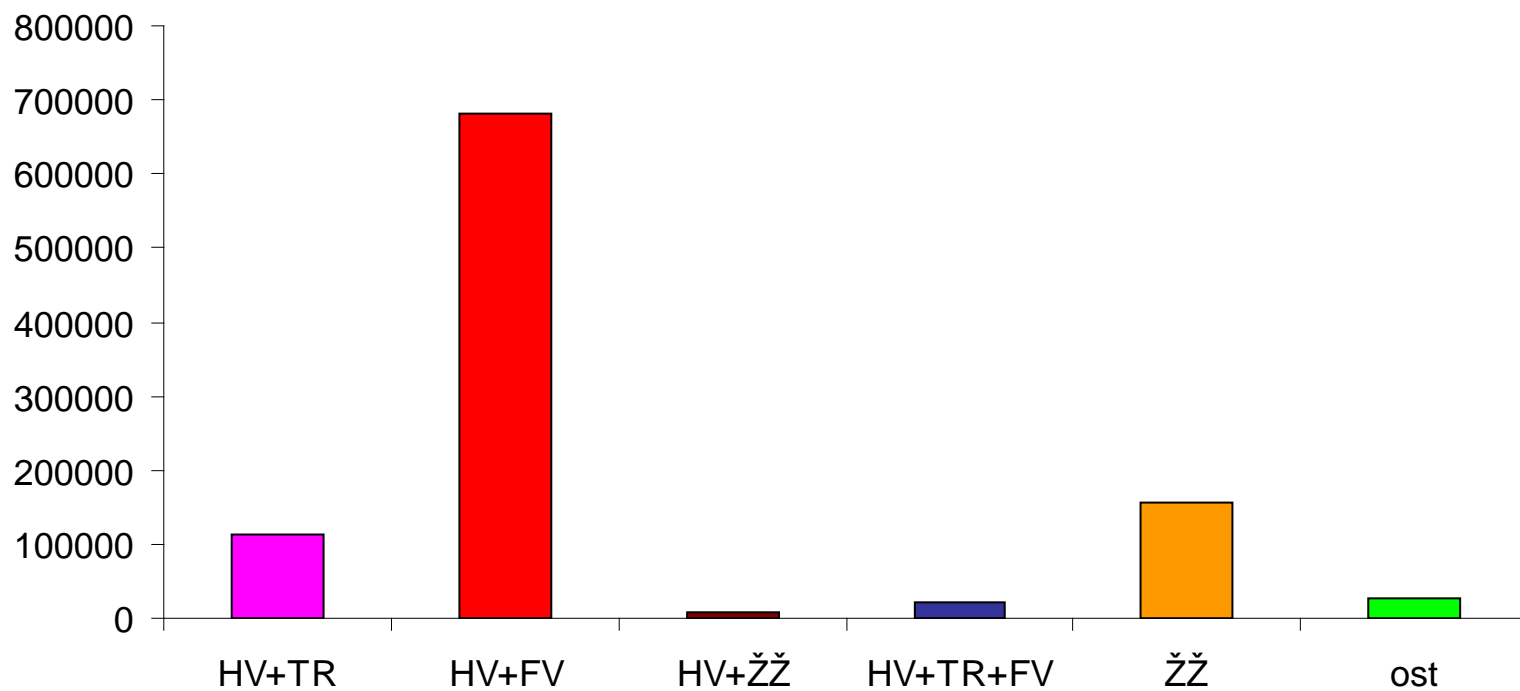

SS po vrstah sečnje

Tehnološke kombinacije

Stanje mehanizacije

Stroji za sečnjo (harvester HV)	18
Zgibni prikoličarji (forwarder FW)	11
Kombinirani ("harwarder" HW)	1
Žični žerjav s procesorsko glavo	9
Gozdarska prikolica	68

Nujni koraki

- Izobraževanje
  - Izobražen kader je prvi pogoj za uspeh (J. Fryk)
- Opredelitev sodobnih tehnologij v območnih načrtih
  - Upoštevati tehnološki razvoj
  - Kje neprimerno, kje dopustno pod določenimi pogoji
- Aktivno in skupno nagovarjanje javnosti
- Načrtovanje proizvodnje
  - Tudi do 3 leta v naprej
  - Ustrezna mehanizacija in kombinacije
- Nadaljevanje dela na vodilih dobre prakse
  - Domača in tuja spoznanja
  - Potrebe terena!

